

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра наук про здоров'я**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

декан факультету здоров'я та
фізичного виховання

Едуард СИВОХОП

« _____ » _____ 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ»**

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова навчання

перший (бакалаврський) рівень
05 Соціальні та поведінкові науки
053 Психологія
Клінічна психологія
обов'язкова
українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи психотерапії**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія** освітньої програми «**Клінічна психологія**».

Розробник: Олена ЯЦИНА, професор, доктор психол. наук, професор кафедри наук про здоров'я

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри наук про здоров'я

Протокол № 18 від « 30 » червня 2025 року

В.о. завідувача кафедри Мар'яна ДУБ

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

Протокол № 12 від « 30 » червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4	
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 3,5	7	
	Лекції:	
	30 год.	
	Практичні (семінарські):	
	30 год.	
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усно	Самостійна робота:	
	60 год.	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи психотерапії**» є підготовка фахівців спеціальності 053 Психологія за освітнім ступенем бакалавра відповідно до державних стандартів та освітньо-професійної програми підготовки «Клінічна психологія»:

підвищення рівня теоретичних знань про методи психотерапії з доведеною ефективністю; ознайомлення з базовими психотерапевтичними інструментами та техніками; формування умінь бачити шляхи надання психотерапевтичної допомоги з особистісних та соціальних проблем; формування професійної культури і етики психолога.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Основи психотерапії» є: розкриття основних понять, принципів, видів та закономірностей психотерапевтичного процесу; уявлень про особистість психотерапевта, типи клієнтів та типи скарг клієнтів; про різні психотерапевтичні підходи до генезису невротичних розладів та інших психологічних порушень у клієнтів; формування умінь і навичок застосовувати психологічний інструментарій при наданні психологічної допомоги клієнту.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК4 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК5 Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК6 Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК8 Навички міжособистісної взаємодії

ЗК9 Здатність працювати в команді

ЗК11 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1 Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК2 Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ

СК3 Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків

СК4 Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

СК5 Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій

СК 8 Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК 9 Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК 10 Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК 11 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 12 Розуміння сфер компетентності та специфіки професійної діяльності клінічного психолога.

СК 13 Розуміння психологічної сутності станів здоров'я та хвороби, знання критеріїв та методів дифдіагностики для визначення психічної норми та патології.

СК 14 Розуміння принципів та вміння комплексно застосовувати методи психодіагностики, психокорекції, психореабілітації та психопрофілактики.

СК 15 Розуміння закономірностей функціонування основних фізіологічних систем і психічних функцій людини у нормі та патології, чинників, що впливають на зміну психічних якостей людини під впливом хвороби.

СК 16 Розуміння зв'язку клінічної психології з суміжними сферами знання (психопатологією, патопсихологією, психофізіологією, нейрофізіологією, нейропсихологією, психосоматикою, наркологією, дефектологією, психотерапією та ін.) та використання інтегративного підходу в своїй діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи психотерапії**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП): ОК14 Загальна психологія, ОК19 Практикум із загальної психології, ОК 18 Клінічна психологія, ОК 19 Практикум з клінічної психодіагностики. ОК 20 Особистість в теорії і практиці клінічної психології, ОК 21 Психологія розвитку та вікова психологія, ОК 24 Практикум із психологічного консультування, ОК25 Психологія неврозів та неврозоподібних станів, ОК 27 Психологія екстремальних та кризових ситуацій.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Клінічна психологія», вивчення навчальної дисципліни «**Основи психотерапії**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання	ПР1
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	ПР2
Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційнокомунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.	ПР3
Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	ПР4
Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	ПР5
Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження	ПР6
Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки	ПР7
Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців	ПР8
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання	ПР9
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника	ПР10

Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій	ПР11
Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника	ПР12
Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності	ПР13
Ефективно виконувати різні ролі в команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості	ПР14
Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	ПР15
Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	ПР16
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	ПР17
Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.	ПР18
Володіти методами діагностики психічних процесів, станів, властивостей особистості та вміти інтерпретувати отримані дані.	ПР19
Розробляти психокорекційну програму (індивідуальну та групову), оцінювати ефективність психокорекційних заходів.	ПР20

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи психотерапії**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання методами психотерапії з доведеною ефективністю, виявляючи розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	ПРН1, ПРН2
Аналізувати інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань, обґрунтовуючи власну позицію, самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел на підставі результатів, отриманих за допомогою валідного і надійного психодіагностичного інструментарію (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	ПРН3, ПРН4, ПРН5
Вміти формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури психотерапевтичного дослідження, проявляючи навички рефлексії та критичного оцінювання достовірності одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	ПРН6, ПРН7
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем клієнта, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання керуючись методами психотерапії з доведеною ефективністю. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців	ПРН8, ПРН9
Демонструючи здатність формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	ПРН10

Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій під час психотерапевтичного процесу	ПРН11
Планувати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до запитів та вимог співрозмовника. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості.	ПРН12, ПРН13
Ефективно виконувати різні ролі у психотерапевтичному процесі, у тому числі виявляти лідерські якості, відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога у поєднанні із соціально відповідальною та свідомою поведінкою, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	ПРН14, ПРН15, ПРН16, ПРН17
Використовувати навички проведення заходів щодо збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.	ПРН18
Застосовувати методи діагностики психічних процесів, станів, властивостей особистості, особливості спілкування та інтерпретувати отримані дані для розробки програм психологічних інтервенцій в психотерапії та консультуванні за методами психотерапії з доведеною ефективністю, щоби впроваджувати їх в індивідуальній та груповій роботі, вміти оцінювати якість проведених інтервенцій.	ПРН19, ПРН20

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік
- тести, термінологічні диктанти
- розв'язування ситуаційних задач, кейсів
- аналіз відеосюжетів, фільмів
- розробка програм психологічної інтервенції
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: проводиться шляхом усного/письмового опитування студентів під час занять, тестового контролю знань на заняттях, перевірки домашніх завдань, СРС, розв'язування типових практичних завдань, роботи в групі: дискусії, рольові ситуації, колективне обговорення; аналіз кінофільмів, відео, стенограм для унаочнення специфіки психологічної роботи з клієнтами/пацієнтами. В ході поточного контролю за усну відповідь студент отримує оцінку за національною чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), яка потім переводиться у рейтингові бали. При оцінюванні засвоєння матеріалу кожного заняття модуля виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих у ВНЗ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання.

Форма модульного контролю: Навчальний матеріал дисципліни згрупований у 2 модулі. Індивідуальне письмове опитування змісту модулів за рівнями (тестовий контроль, теоретичні питання, професійно-орієнтовані завдання).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6					CP	50	100
30*										20		

T1, T2 ... – теми

* - відповідно до таблиці «Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни»

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума	
T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13				CP	50	100
30*										20		

T1, T2 ... – теми

* - відповідно до таблиці «Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни»

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
1. Письмове чи усне опитування	10	30*	20	30*
1.1 *Проблемні запитання	5	20	5	20
1.2 Глосарій: термінологічний диктант чи тестування при тематичному оцінюванні	2	4	2	4
1.3 **Розв'язування ПОЗ: ситуативних задач/ аналіз відео сюжетів, ін.	2	6	2	6
2.***Самостійна робота: презентація результатів виконаних завдань; укладання схем/ порівняльних таблиць/ бібліографії/ картотеки методик/ добірки статей з проблематики дисципліни, розробка програми психологічної інтервенції, психоедукаційної брошури, тощо		20**		20**
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

* розраховується як середній бал за теоретичні відповіді

** професійно-орієнтована задача

*** розраховується як середній бал за всі самостійні

Примітка. Навчання на сайті <https://prometheus.org.ua/> ПРОГРАМИ ЄС ЕРАЗМУС+ з поданням сертифікату про результат навчання.

При оцінюванні СРС визнаються та зараховуються результати неформального та/або інформального навчання, які за тематикою та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його складовим (розділ, тема, індивідуальне завдання тощо), передбачені РП даного освітнього компонента (Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, уведеного в дію наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 99/01-04 від 19.12.2023 р.(п.2.8, п.2.9)).

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру з дисципліни проводиться 2 модульні контрольні роботи (МКР). Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів у межах окремого змістового модулю здійснюються за 100-бальною шкалою. МКР складається з тестових завдань, теоретичних питань та ситуаційних задач. Розподіл балів та результат виконання МКР визначається таким чином: максимально 50 балів – МКР (таблиця 2). До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти. На виконання письмового компоненту МКР відводиться до двох академічних годин. В МКР є 15 тестових завдань, глосарій (5 термінів), 2 теоретичні питання, 1 проблемне питання практичного змісту. Правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється в 1 бал, за терміни – по 1 балу, 2 теоретичні питання – у 10 балів, за проблемне питання практичного змісту – 10 балів.

Студент, який не з'явився на МКР з поважної причини, може пройти модульний контроль знань у визначений кафедрою термін.

Шкала контролю модульної контрольної роботи

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота:	0 – 50:
Письмова модульна контрольна робота: - тестові завдання (за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал)	0 – 15
- термінологічний диктант (5 термінів за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал)	0 - 5
- 2 теоретичні питання (за кожну правильну відповідь нараховується 10 балів)	0 - 20
- проблемне питання практичного змісту	0 - 10

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді заліку в кінці семестру і дає можливість визначити прикінцевий рівень і якість засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі *заліку*, що передбачено робочим навчальним планом. Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді екзамену в кінці семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (самостійних завдань, рефератів тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого студента робить позначку «недопущений». Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. Вона може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план) до початку екзаменаційної сесії, відразу після оголошення результатів останнього модульного контролю. При цьому присутність студента є обов'язковою. За наявності бажання підвищити рейтинг студент складає іспит. Для підвищення позитивної оцінки надається одна спроба. Незалежно від того, чи студент складає іспит у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє студенту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на залікові, тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні та методологічні засади психотерапії

- Тема 1. Психотерапія як галузь психологічних знань і специфічна практика.
Тема 2. Методи психотерапії з доведеною ефективністю.
Тема 3. Індивідуальний, груповий та сімейний сеттінг в психотерапії.
Тема 4. Процедури інтерпретації та ампліфікації в психотерапії.
Тема 5. Образ, символ, метафора у сучасній психотерапії.
Тема 6. Психотерапія психосоматичних розладів

Модуль 2. Психотерапевтична допомога з особистісних та соціальних запитів

- Тема 7. Основні положення З.Фрейда, К.Г. Юнга, А. Адлера про природу людини та процес психотерапії.
Тема 8. Особливості теоретичних положень та основні техніки КПТ.
Тема 9. Системний погляд на функціонування та психотерапію сімейних взаємин.
Тема 10. Позитивна психотерапія.
Тема 11. Транзактний аналіз в психотерапії.
Тема 12. Екзистенційна психотерапія та логотерапія.
Тема 13. Психотерапія подолання наслідків психотравми.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
7- семестр						
Модуль 1. Теоретичні та методологічні засади психотерапії						
Тема 1. Психотерапія як галузь психологічних знань і специфічна практика.	8	2	2			4
Тема 2. Методи психотерапії з доведеною ефективністю.	8	2	2			4
Тема 3. Індивідуальний, груповий та сімейний сеттінг в психотерапії	6	2	-			4
Тема 4. Процедури інтерпретації та ампліфікації в психотерапії.	6	2	-			4
Тема 5. Образ, символ, метафора у сучасній психотерапії.	8	2	2			4
Тема 6. Психотерапія психосоматичних розладів	6	2	-			4
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	44	14	6			24

Модуль 2. Психотерапевтична допомога з особистісних та соціальних запитів						
Тема 7. Основні положення З.Фрейда, К.Г. Юнга, А. Адлера про природу людини та процес психотерапії. Практикум технік в методі.	12	-	6			6
Тема 8. Особливості теоретичних положень та основні техніки КПТ.	11	2	4			5
Тема 9. Системний погляд на функціонування та психотерапію сімейних взаємин.	9	2	2			5
Тема 10. Позитивна психотерапія.	11	2	4			5
Тема 11. Транзактний аналіз в психотерапії.	9	2	2			5
Тема 12. Екзистенційна психотерапія та логотерапія.	9	2	2			5
Тема 13. Психотерапія емоційних травм.	11	2	4			5
Модульна контрольна робота	2	2				
Залік	2	2				
Разом за модуль	76	16	24			36
Разом за семестр	120	30	30			60

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Стратегія і зміст психотерапевтичного процесу	4
2	Тема 2. Психоаналітична психотерапія З.Фрейда	2
3	Тема 3. Аналітична психотерапія А.Адлера. Метод ранніх спогадів	2
4	Тема 4. Юнгіанська психотерапія. Асоціативний тест	2
5	Тема 5. Когнітивно-поведінкові техніки в роботі з конкретними запитами/скаргами	4
6	Тема 6. Сімейна психотерапія : схема-терапія пар	4
7	Тема 7. Психотехнічні стратегії позитивної психотерапії	4
8	Тема 8. Транзакції в психотерапії	2
9	Психотерапія подолання наслідків психотравми	4
10	Методики екзистенційного аналізу і логотерапії	2
Разом		30

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Психотерапія з доведеною ефективністю Розробити презентацію до теми: «Методи психотерапії з доведеною ефективністю у практиці психологічної допомоги» або представити тему за допомогою інфографіки на основі огляду досліджень ефективності методів.	5
2	Тема 2. Терапія, що базується на металізації як інтегративна форма психотерапії. - Теоретичний огляд процесу психотерапії представників аналітичної психотерапії, індивідуальної психотерапії та гуманістичного психоаналізу (К.Г. Юнга, А. Адлера, К. Хорні, В. Райха, Е. Еріксона).	5

	- Транзактний аналіз як метод психотерапії. Складіть свою егограму та проаналізуйте (що хочете змінити). Здійсніть аналіз кожного з трьох (Дорослий – Батько – Дитина) способів своєї поведінки, думок і почуттів та випадків позитивного або негативного Виховуючого Батька, турботливого, Контролюючого Батька; негативної Адаптивної Дитини; позитивної Вільної Дитини; негативної Вільної Дитини. - Розробіть програму психологічної інтервенції (тренінг) з тренування навичок при терапії межового розладу особистості з опорою на менталізацію.	
3	Тема 3. Призначення та ефективність застосування групової психотерапії. - Презентуйте тему: «Поведінка групового психотерапевта» (розкрийте особливості стилю спілкування і манеру реагування в психотерапевтичній системі). - Проаналізуйте, як директивність – недирективність, вираженість – невираженість висловлювання, рівень активності групового психотерапевта позначаються на взаємодії групи. - Розробіть буклет для спеціаліста-психолога на тему: «Технології групового тренінгу».	5
4	Тема 4. Інтерпретації, ампліфікації, метафори як категорії і процедури в практиці психотерапії - Напишіть есе з теми. - Розробіть план психотерапевтичного консультування з використанням візуальних психотехнік, технік використання символів, слухових образів.	5
5	Тема 5. Терапевтичні стосунки як основа зцілення розладів прив'язаності. Девід Е. Шарф, Джіл С. Шарф «Терапія пар в теорії об'єктних стосунків»: проаналізувати центральні для терапії пар проблеми - проективна ідентифікація в нормі та патології, використання контрпереносу в інтерпретації переносу, його місце в теорії об'єктних стосунків. Написати есе. Напишіть тези до теми (на вибір): - Рання об'єктна психологія З. Фрейда та М. Кляйн - Підходи Р. Фейєрнберна, М. Балінта та Д. Віннікотта до проблеми розладів прив'язаності. - Інтегративний підхід в теорії об'єктних стосунків: Е. Якобсон та О. Кернберг.	10
6	Тема 6. Принципи психотерапії психосоматичних порушень Провести аналітичний огляд досліджень з теми: - «Досвід психотерапії психосоматичних розладів в Україні та світі». - «Психотерапія соматичних розладів у дітей. Формування здорової прив'язаності в дитячому віці». Підготувати просвітницький буклет/психоедукаційну брошуру (за вибором).	10
7	Тема 7. Психотерапевтична допомога особистості в переживанні травми, горя Презентувати тему: - «Процедури тілесної психотерапії в роботі з травмою. Техніка Девіда Берцелі (Берселі) TRE: Trauma Releasing Exercises (Реліз травматичного досвіду)». https://ldubgd.edu.ua/node/6769	10

	- Арт-та тілесно-орієнтовані методи терапії горя. - Метод EMDR в роботі з травмою.	
8	Тема 8. Психотерапевтичні методи роботи зі схильністю до залежностей Провести аналітичний огляд досліджень з теми: - «Психотерапія залежності і співзалежності» - «Психоделічно асистована психотерапія (ПАТ): міжнародний досвід» - Розробіть програму психологічної інтервенції (тренінг) для спеціалістів-психологів з теми «Психотерапевтичні методи роботи зі схильністю до залежностей». Підготувати просвітницький буклет/психоедукаційну брошуру (за вибором).	10
	Разом	60

*Примітка. Самостійна робота виконується студентом у навчальному (електронному) зошиті з дисципліни.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: фліп-чарт, мультимедійний проектор (монітор), комп'ютер (стаціонарний чи ноутбук), сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ».

Методи навчання

Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Клінічна психологія»

- практичні заняття
- самостійна робота студентів
- робота в наукових бібліотеках та мережі Інтернет.

Види навчальної роботи студентів:

- лекція
- практичне заняття
- залік.

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «**Основи психотерапії**» використовуються різноманітні методи навчання, а саме: вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з книжкою (підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою) та глобальною мережею Інтернет, ін. Метод викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально-етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи: пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.), проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи (викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування під проблем).

Під час викладання навчального матеріалу лекції використовується мультимедійна презентація. Перелік методів навчання, що використовуються у процесі вивчення дисципліни:

- 1) за типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; дослідницький; аналітичний; індуктивний; дедуктивний
- 2) за основними етапами процесу: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка
- 3) за системним підходом: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль
- 4) за джерелами знань: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація

5) за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний; частково-пошуковий; дослідницький; метод проблемного викладання.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Кошова І. В., Литовченко Н. Ф. Психотерапія: навч.-метод. посібн. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 113 с.
2. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ; за ред. М. І. Мушкевич. Вид. 3-тє. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.
3. Яцина О. Ф. Основи психотерапії: практикум. Навчально-методичний посібник. Ужгород, 2021. 80 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/35132>

Допоміжна література:

1. Вознесеньська О. Арт-терапія в роботі практичного психолога: Використання арт-технологій в освіті / О.Вознесеньська, Л.Мова. Київ : Шк. світ, 2003.
2. Вплив бойового досвіду та травм на поведінку ветерана та особливості взаємодії з ветеранами. Психоедукаційні рекомендації для ветеранів війни та членів їх сімей / Олеся Ольшевська, Ганна Бабіна. Проєкт «Психосоціальна підтримка ветеранів, які проходять лікування в госпіталі» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». ГО «Центр - соціально психологічної реабілітації Миколаївщини», 2024.
3. Гарріс, Р. Терапія прийняття та відповідальності, яка сфокусована на травмі. Практичний посібник для роботи з розумом, емоціями та тілом/ Расс Гарріс, пер.з англ.Т.С.Писанюк. Київ : «Науковий Світ». 2024. 488 с.
4. Гаєс, Стівен. Звільнений розум. Як стати психологічно гнучким і перемогти Внутрішнього Диктатора/ Стівен Гаєс; пер.з англ. Ірини Павленко. Київ, 2024. 496 с.
5. Каліна Н. Ф. Психотерапія: підручник для студ. вишів. Київ : «Академвидав», 2010. 280 с.
6. Карпенко Є. Методи сучасної психотерапії : навч. посібник. Дрогобич : Посвіт, 2015.
7. Карпенко З. С. Експресивна психотехніка для дітей. Київ : НППЦ Перспектива, 1997.
8. Карпенко Є. В. Організація тренінгу спілкування з дітьми різного віку. Дрогобич, 2016.
9. Крейсман, Джерольд Дж. Я ненавиджу тебе, але не покидай мене. Як жити з «важкими» людьми / Джерольд Дж. Крейсман, Гел Страус; пер.з англ. А.Тернової. Київ: Форс Україна, 2023.400 с.
10. Кривоніс Т. Г. Теорія та практика особистісної психотерапії. Київ : Вид дім «Слово», 2012.
11. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції: Навч. посібник. Суми, 2006.
12. Лобел, Д.С.Якщо ваша мати має межовий розлад особистості. Посібник для дорослих дітей/ Деніел С.Лобел; пер.з англ..Я.І.Пізінцалі. Київ : «Науковий Світ», 2023. 178 с.
13. Литвиненко С. А. Ігротерапія / С. А. Литвиненко. Київ : Шкільний світ, 2010 (Бібліотека "Шкільного світу").
14. Мате, Г.Коли тіло каже «ні»: ціна прихованого стресу/ Мате Г.; пер. з англ.. Ю.Пономаренко. Дніпро : Вид-во Смакі, 2022. 304 с.
15. Мері Бет Вільямс, Сойлі Пойюла. ПТСР: робочий зошит. Ефективні методики подолання симптомів травматичного стресу. Київ: Видавництво Ростислава Бурлака, 2023. 528 с.

16. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / пер. з англ. Д.Бусько, наук. ред.. К.Явна (Серія «Сам собі психотерапевт»). Львів: Вид-во УКУ : Свічадо, 2014. 120 с.
17. Пеньковська Н. М. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії : навч. посіб. / Н. М. Пеньковська, Р. В. Шептицький. Тернопіль : Крок, 2014. 286 с.
18. Підлипна Л. Терапія мистецтвом / Людмила Підлипна. 2-ге вид., оновл. Івано-Франківськ : ОІППО; Снятин : ПрутПринт, 2009. 136 с.
19. Когнітивно-поведінкова терапія у лікуванні хронічного болю серед ветеранів. Практичний посібник. Jennifer L. Murphy, д-р філософії та John D. McKellar, д-р філософії. • Susan D. Raffa, д-р філософії • Michael E. Clark, д-р філософії Robert D. Kerns, д-р філософії • Bradley E. Karlin, д-р філософії <https://docer.pl/doc/8se10x8>
20. Практикум з арт-терапії : навчально-методичний посібник. Ч. 2. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 148 с.
21. Руководство по психодраме / Под ред. М. Карп, П. Холмса, К. Б. Таувон / Пер. с англ. О. П. Прокоповой ; под. ред. П. П. Горностая. Киев : Изд. П. Горностай, 2013. 344 с.
22. ТАВВАБ Недра Гловер. Особисті кордони. Керівництво з спокійного життя без травм і комплексів/ ТАВВАБ Недра Гловер. Харків КСД, 2023. 304 с.
23. Фон Шліппе А., Швайцер Й. Системна психотерапія та консультування / А. Фон Шліппе, Й. Швайцер; [пер.з нім.]. Львів : ВНТЛ-Класика, 2004. 320с.
24. Шапиро,Ф.Психотерапия эмоциональных травм с помощью движений глаз (EMDR): основные принципы, протоколы и процедуры. Киев : «Диалектика», 2021. 832 с.
25. Яценко Т.С. Психологічні основи групової психокорекції: Навч. посібник. Київ : Либідь, 1996. 264 с.

Інформаційні ресурси з Інтернет джерел:

1. <http://psylib.org.ua/books/alfav.htm>
3. <http://usp.lviv.ua/?lang=ua&modul=doc&id=etkod>
4. <http://www.lvduvs.edu.ua/>
5. <http://www.positum.org.ua>
6. <http://www.usp.lviv.ua>
7. Міжнародний класифікатор хвороб. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародний_класифікатор_хвороб.
8. Посібник із розладів аутистичного спектра. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mail.google.com/mail/u/0/?ogbl#inbox?projector=1>
9. РДУГ: перезавантаження. Ефективні стратегії для повноцінного життя з розладом дефіциту уваги та гіперактивністю в дітей та дорослих. Едвард Гелловелл, Джон Рейті. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mail.google.com/mail/u/0/?ogbl#inbox?projector=1>
10. наукова бібліотека (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>)
11. е-репозитарій (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace>)
12. сайт е-навчання (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>).